

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Закону України «Про електронні комунікації»
щодо ідентифікації користувачів електронних комунікаційних
послуг»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Прийняття даного законопроекту обумовлене необхідністю удосконалення правової системи надання електронних комунікаційних послуг, посилення захисту прав споживачів електронних комунікаційних послуг шляхом запровадження ідентифікації абонентів послуг мобільного зв'язку, а також врегулювання питання щодо ідентифікації абонентів послуг мобільного зв'язку при проведенні заходів щодо забезпечення національної безпеки в умовах кібернетичних загроз, які поширюються останнім часом як у світі, так і в Україні

Останні роки в Україні фіксується стрімкий розвиток цифрової економіки і ідентифікація абонентів електронних комунікаційних послуг стає важливою складовою формування ефективної системи безпеки для захисту персональних даних користувачів. Поширення он-лайн сервісів, перехід на електронну взаємодію суспільства та держави є логічним наслідком технологічного прогресу. Вже зараз багато хто користується Інтернет-банкінгом, отримує виписки-баланси на свої мобільні телефони, замовляє товари та послуги через мережу Інтернет. Разом із тим, зростають й ризики шахрайства. Мають місце непоодинокі ситуації, коли внаслідок викрадення телефонів, у пам'ять яких було внесено персональні дані, виникали прикрі непорозуміння з банківськими рахунками. За умови, що 85% абонентів в Україні отримують послуги мобільного зв'язку анонімно, проблема набуває характеру загальнонаціональної.

Постачальники електронних комунікаційних послуг постійно фіксують випадки порушення абонентами законодавства, а саме: несанкціоноване втручання абонентів в роботу електронних комунікаційних мереж, у тому числі випадки так званого абонентського рефайлу, що полягає в порушенні порядку маршрутизації трафіку задля мінімізації витрат абонента шляхом отримання послуг безоплатно або за заниженими тарифами. При цьому встановлення особи абонента-порушника практично унеможливлюється з причин анонімності отримання послуг. За даними лише одного з операторів мобільного зв'язку, його підрозділом з моніторингу виявляється та розслідується щомісяця близько 15 000 випадків шахрайських дій абонентів. Вказані масштаби свідчать про

суттєвий вплив зазначених дій на сталість електронних комунікаційних мереж. Здійснюючи захисні заходи, оператори блокують «підозрілі» номери, що призводить у окремих випадках до порушення прав абонентів.

Зважаючи на те, що більшість абонентських номерів сьогодні вже «прив'язані» до конкретних осіб через банківські послуги, реєстрація у постачальників електронних комунікаційних послуг є лише формальністю, що створить умови для застосування надійного захисту абонентів від шахрайських схем.

2. Цілі та завдання законопроекту

Законопроект спрямований на захист інтересів та забезпечення національної безпеки держави, а також на посилення захисту прав кінцевих користувачів (абонентів) електронних комунікаційних послуг у сфері запобігання «мобільним шахрайствам» та кібернетичним злочинам.

3. Основні положення законопроекту

Законопроектом передбачається, що кінцевий користувач зобов'язаний здійснити ідентифікацію у постачальника електронних комунікаційних послуг у порядку, встановленому правилами надання та отримання електронних комунікаційних послуг. Враховуючи значну кількість абонентів, які отримують електронні комунікаційні послуги без укладення договору у письмовій формі, законопроектом пропонується надати перехідний період до 1 січня 2025 року під час якого абоненти, які отримували електронні комунікаційні послуги на підставі договору, укладеного до набрання чинності цим Законом в будь-якій іншій формі, без ідентифікації у постачальника електронних комунікаційних послуг зможуть ідентифікуватися.

4. Місце в системі законодавства проекту акта

У відповідній сфері суспільних відносин діє, зокрема, Конституція України, Закон України «Про захист прав споживачів», Закон України «Про електронні комунікації».

Реалізація відповідного закону після його прийняття потребує приведення органами державної влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття законопроекту та його реалізація не потребує додаткових

витрат з Державного бюджету.

6. Прогноз соціально-економічних, правових та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття законопроекту забезпечить посилення захисту прав споживачів електронних комунікаційних послуг шляхом запровадження ідентифікації абонентів послуг мобільного зв'язку, а також врегулювання питання щодо ідентифікації абонентів послуг мобільного зв'язку при проведенні заходів щодо забезпечення національної безпеки в умовах кібернетичних загроз.

Народні депутати України